

The Effect of Financial Reporting Tone on Audit Fees of Listed Companies in Tehran Stock Exchange

Mousa Bozorg Asl

Associate Professor, Accounting Dept.
Faculty of Management and Accounting,
Allameh Tabataba'i University, Tehran,
Iran.

Mohammad Marfou

Assistant Professor, Accounting Dept.
Faculty of Management and Accounting,
Allameh Tabataba'i University, Tehran,
Iran.

Mahdi Mahannejad*

Ph.D Student of Accounting, Allameh
Tabataba'i University, Tehran, Iran.

Abstract

Linguistic features of information provided by business unit management could facilitate the goals of the transmission of economic facts. In recent years, these characteristics have always been considered in research in the field of accounting and behavioral finance. Therefore, this study seeks to examine the effect of financial reporting tone on audit fees. The sample consists of 63 companies listed in Tehran Stock Exchange for the period from 2012 to 2019. Financial reporting tone is measured using the model introduced by Muhammad et al (2019). Also, a natural logarithm is used to measure audit fees. The data are analyzed and the hypotheses are tested based on the multivariate regression model and panel data. The findings show that financial reporting tone has a significant negative effect on audit fees. In other words, if the financial reporting tone conveys an optimistic tone, the audit fee will be less. Results indicate that financial reporting tone reflects factors that auditors consider in assessing audit risk.

Keywords: Audit fees, Audit pricing, Audit risk, Financial reporting tone, Textual analysis.

* **Corresponding Author:** MahdiMahannejad@gmail.com

How to Cite: Bozorg Asl, M. , Marfou, M. ,Mahannejad, M. , (2022) The Effect of Financial Reporting Tone on Audit Fees of Listed Companies in Tehran Stock Exchange, 72(18), 79-107
DOI: 10.22054/qjma.2021.57363.2211

تأثیر لحن گزارشگری مالی بر حق الزحمه حسابرسی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

دانشیار، گروه حسابداری، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

موسی بزرگ اصل

استادیار، گروه حسابداری، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

محمد مرفوع

دانشجوی دکتری حسابداری، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

مهدی ماهان نژاد *

چکیده

ویژگی‌های زبانشناختی اطلاعات تهیه شده توسط مدیریت واحد تجاری، می‌تواند موجب تسهیل در نیل به اهداف انتقال واقعیت‌های اقتصادی شود. بر همین اساس در سالیان اخیر این ویژگی‌ها همواره مورد توجه پژوهش‌های حوزه حسابداری و مالی رفتاری بوده است. بنابراین هدف از انجام پژوهش حاضر، بررسی تأثیر لحن گزارشگری مالی بر حق الزحمه حسابرسی می‌باشد. قلمرو زمانی پژوهش، دوره زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۷ بوده و نمونه پژوهش شامل ۶۳ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. لحن گزارشگری مالی، براساس الگوی محمد و همکاران (۲۰۱۹) اندازه‌گیری شده است. همچنین، به منظور محاسبه حق الزحمه حسابرسی از لگاریتم طبیعی آن بهره گرفته شده است. تجزیه و تحلیل اطلاعات و آزمون فرضیه‌ها با بهره‌مندی از الگوی رگرسیون چند متغیره و داده‌های ترکیبی انجام شده است. نتایج حاصل از آزمون فرضیه حاکی از آن است که لحن گزارشگری مالی تأثیر منفی و معناداری بر حق الزحمه حسابرسی دارد. به بیانی، هر چقدر لحن گزارشگری مالی خوش‌بینانه‌تر باشد، حساب‌برسان مبلغ کمتری به عنوان حق الزحمه مطالبه می‌کنند. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که لحن گزارشگری مالی معیارهایی را منعکس می‌کند که حساب‌برسان در ارزیابی ریسک حسابرسی آنها را مد نظر قرار می‌دهند.

کلیدواژه‌ها: حق الزحمه حسابرسی، بهای خدمات حسابرسی، ریسک حسابرسی، لحن گزارشگری مالی، تحلیل متن.

مقدمه

امروزه مرز موجود بین گرایش‌های علمی برداشته شده و علوم مختلف به دلیل پیچیدگی و بار علمی زیاد در یکدیگر ادغام شده و یا مکمل هم گشته‌اند. حسابداری در قرن حاضر، دانشی توصیفی-تحلیلی است که معاملات و رویدادهای دارای اثر مالی بر واحدهای اقتصادی را توصیف و تحلیل می‌کند. در جهان امروز ردپای رفتار انسانی در تهیه و ارائه گزارش‌های مالی ثابت شده است. از مهمترین ویژگی‌های شرکت‌های سهامی تفکیک مالکیت از مدیریت است و گزارش‌های مالی، منابع مهم اطلاعاتی برای تصمیم‌گیری‌های اقتصادی به شمار می‌روند که مدیران، سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان و سایر استفاده‌کنندگان برای رفع نیازهای خود از آنها استفاده می‌کنند.

با افزایش حجم توصیف‌های حسابداری، مدیران شرکت‌ها می‌توانند با استفاده از لحن نوشتار یعنی بوسیله مدیریت نوشتار^۱، از مزیت این فرصت‌ها برای منحرف کردن ادراک افراد استفاده کنند. اگر چه در شکل صحیح، مدیران می‌توانند از مدیریت نوشتار برای اهداف اطلاع‌رسانی با توجه به محدودیت‌های ارقام و استانداردهای حسابداری در زمینه انتقال واقعیت‌های اقتصادی استفاده کنند، با این حال نتایج پژوهش‌های گذشته بر روی لحن نوشتار، نشان‌دهنده استفاده راهبردی مدیران از مدیریت نوشتار با هدف فریب خوانندگان گزارش‌های سالانه و تأثیرگذاری بر ادراک آنها بوده است (هانگ و همکاران، ۲۰۱۴). به عبارت دیگر مدیران با سوءاستفاده از مدیریت نوشتار به دنبال تأثیرگذاری بر ادراک استفاده‌کنندگان از گزارش‌های سالانه در خصوص اطلاعات بنیادی شرکت بوده‌اند.

لحن زبانشناختی پیام‌های ارائه شده در گزارش‌های سالیانه مدیریت شرکت با نتایج اقتصادی آن مرتبط است (هانگ و همکاران، ۲۰۱۴؛ یکینی و همکاران، ۲۰۱۶)، در حالیکه هدف این اقدام، اثرگذاری بر دیدگاه تحلیلگران و سرمایه‌گذاران است، می‌توان انتظار داشت که لحن گزارش‌های مدیریت بر ارزیابی خطر حسابرسی نیز اثر بگذارد (لوپاتو و

۱. هانگ و همکاران (۲۰۱۴)، مدیریت نوشتار را به این صورت تعریف می‌کنند "انتخاب سطح لحن نوشتار در متن‌های کیفی به گونه‌ای که با اطلاعات کمی همزمان، منطبق نیست".

همکاران^۱، ۲۰۱۷؛ یانگ و همکاران، ۲۰۱۸)، بنابراین انتظار می‌رود که لحن گزارشگری مالی بر عوامل مؤثر بر ریسک حسابرسی نیز اثرگذار باشد (محمد و همکاران، ۲۰۱۹). به نظر می‌رسد حسابرسی که یک حرفه مستقل و بخشی از سیستم نظارتی سهامداران شمرده می‌شود، وظیفه اعتباردهی به گزارش‌های مالی هیئت‌مدیره را برعهده دارد و به کمک آن می‌توان برای ذی‌نفعان ایجاد اطمینان کرد. در کشور ایران نیز، به دلیل ساختارهای متفاوت مالکیتی شرکت‌ها و روند خصوصی شدن برخی شرکت‌ها، بررسی این موضوع که تغییر در لحن گزارشگری مالی از دیدگاه حسابرسان که وظیفه اعتباردهی به صورت‌های مالی را برعهده دارند، چه تأثیری در شدت مسئله حق‌الزحمه حسابرسی دارد، نیازی اساسی به نظر می‌رسد. برای دستیابی به این پاسخ، در پژوهش پیش‌رو تلاش شده است، به بررسی ارتباط بین لحن گزارشگری مالی و حق‌الزحمه حسابرسی که از مسائل مهم بازار سرمایه است، پرداخته شود تا به کمک آن بتوان در تعیین حق‌الزحمه حسابرسی، اطلاعات مهمی در مورد لحن گزارشگری مالی در اختیار سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان قرار داد و از سوی دیگر، حسابرسان نیز با شناسایی لحن گزارش‌های مدیریت بتوانند خدمات خود را به نحو مناسبی قیمت‌گذاری کنند.

در ادامه، ساختار مقاله به این ترتیب خواهد بود، ابتدا مبانی نظری پژوهش شامل بهای خدمات حسابرسی و ریسک حسابرسی و لحن گزارشگری مالی ارائه شده است. سپس به پیشینه تجربی و طرح فرضیه پژوهش پرداخته شده است. در ادامه به روش‌شناسی پژوهش شامل متغیرها و مدل پژوهش اشاره خواهد شد. بخش پایانی نیز پس از بیان نتایج پژوهش، به نتیجه‌گیری و پیشنهادها اختصاص یافته است.

پیشینه پژوهش

بهای خدمات حسابرسی و ریسک حسابرسی

حسابرسی به عنوان حرفه‌ای مستقل، وظیفه خطیری در جهت اعتباردهی گزارش‌های مالی برای جامعه استفاده‌کنندگان اطلاعات مالی دارد، لذا اطلاعات مالی حسابرسی‌شده ابزاری

1. Lopatta, K et al

برای کاهش مخاطره سرمایه‌گذاری‌ها، بهبود کیفیت تصمیم‌گیری درون سازمانی و برون سازمانی، افزایش سطح بازده ناشی از داد و ستد اوراق بهادار و بهبود ساختار سبد سرمایه‌گذاری افراد و گروه‌های مختلف است (حساس یگانه و همکاران، ۱۳۸۹). از مهمترین موضوعاتی که معمولاً ذهن صاحبکار و حسابرسان را به خود مشغول می‌کند و همواره در مورد آن بین ایشان مذاکراتی رخ می‌دهد، حق‌الزحمه خدمات حسابرسی می‌باشد. حق‌الزحمه حسابرسی شامل کلیه وجوهی است که بابت دریافت خدمات حسابرسی و مطابق با قرارداد و یا توافق با حسابرس به وی و یا مؤسسه حسابرسی پرداخت می‌گردد. در حال حاضر تعیین حداقل نرخ حق‌الزحمه حسابرسی، یکی از مباحث مهم در حرفه حسابرسی است. بهای خدمت یا کالا، قیمتی است که مصرف‌کننده آن حاضر است برای استفاده از آن بپردازد، اما کشورهایی که فاقد اقتصاد رقابتی هستند، این فرمول کارایی نداشته و انحصار موجود و یا حداقل مزد معیشتی، تعیین‌کننده قیمت می‌باشد. همه ساله شورای اقتصاد، به پیشنهاد وزارت امور اقتصاد و دارایی، حق‌الزحمه سازمان حسابرسی را برای خدمات حسابرسی تعیین می‌کند (امانی و دوانی، ۱۳۸۸). علوی طبری (۱۳۹۰) حق‌الزحمه حسابرسی را مبلغی معرفی می‌کند که شرکت طبق قرارداد با سازمان یا مؤسسه حسابرسی به منظور ارائه خدمات حسابرسی مستقل متحمل می‌شود.

یکی از جنبه‌های بسیار مهم در حق‌الزحمه خدمات حسابرسی، ریسک حسابرسی می‌باشد (استنلی، ۲۰۱۱). پژوهش‌های پیشین نشان دادند که میزان کار حسابرسی و حق‌الزحمه حسابرسی به صورت مستقیم با شرکت‌هایی که دارای ریسک بالایی هستند، مرتبط می‌باشد (بل و همکاران، ۲۰۰۸). در جریان حسابرسی، حسابرس خطر تحریف بااهمیت در صورت‌های مالی که شامل خطر ذاتی و خطر کنترل می‌شود را مورد ارزیابی قرار می‌دهد و میزان فعالیت‌های حسابرسی لازم برای کاهش خطر تحریف بااهمیت تا یک سطح مناسب را مشخص می‌نماید (محمد و همکاران، ۲۰۱۹). هنگامی که خطر تحریف بااهمیت در صورت‌های مالی مشتری توسط حسابرس بالا ارزیابی می‌شود، حسابرس طرح‌هایی جهت افزایش تلاش حسابرسی برای کاهش این خطر، برنامه‌ریزی می‌کند (فدراسیون بین‌المللی حسابداران، ۲۰۰۹). بنابراین افزایش میزان تلاش حسابرسی به عنوان

عامل تعیین کننده و مهمی برای حق الزحمه حسابرسی در نظر گرفته می شود (گال و همکاران ، ۲۰۱۸). اگرچه عوامل دیگری نیز مانند اندازه مشتری، توانایی حاکمیت شرکتی (های و همکاران ، ۲۰۰۶)، تخصص حسابرس و اندازه مؤسسه حسابرسی (های، ۲۰۱۳) بر حق الزحمه حسابرسی اثر می گذارد.

به هر حال استانداردهای حسابرسی، حسابرسان را ملزم می کند تا نه تنها سایر اطلاعات ارائه شده به همراه صورت های مالی را به عنوان بخشی از ارزیابی ریسک گزارشگری نامناسب به واسطه تقلب، مورد بررسی قرار دهند (فدراسیون بین المللی حسابداران، ۲۰۰۹) بلکه رسیدگی مزبور، برای ارزیابی میزان انطباق اطلاعات ارائه شده با اطلاعات حسابرسی شده و اصلاح گزارش حسابرسی در صورت عدم مطابقت محتوایی بین اطلاعات حسابرسی شده و گزارش های ضمیمه شده صورت می گیرد (فدراسیون بین المللی حسابداران، ۲۰۱۲؛ هیئت نظارت بر حسابرسی شرکت های دولتی، ۲۰۱۳). علاوه بر این، حسابرسان از منابع اطلاعاتی وسیعی برای ارزیابی ریسک حسابرسی و میزان کار حسابرسی استفاده می کنند. یانگ و همکاران (۲۰۱۸)، به این نتیجه رسیدند که ریسک های افشاء شده در گزارش های سالیانه مدیریت، به شکل مثبتی با حق الزحمه حسابرسی مرتبط هستند. نتایج پژوهش محمد و همکاران (۲۰۱۹) نیز نشان می دهد که حسابرسان می توانند با در نظر گرفتن ویژگی های زبان شناختی مربوط به افشائیات گزارش های مالی بنگاه ها، ارزیابی خود پیرامون خطر حسابرسی را ارتقاء دهند.

بدین ترتیب انتظار می رود لحن گزارش های سالیانه موجب ارائه اطلاعاتی گردد که حسابرسان در ارتباط با ارزیابی عوامل مؤثر بر ریسک حسابرسی به آن توجه کنند. همچنین انتظار می رود لحن (خوش بینانه) گزارش های سالیانه رابطه مثبتی با عوامل مرتبط با کاهش ریسک حسابرسی داشته باشند و در نهایت منجر به کاهش حجم فعالیت حسابرسی شده و در نتیجه حسابرسان برای صدور گزارش حسابرسی، حق الزحمه کمتری به شرکت ها تحمیل نمایند. علی رغم اینکه تعداد پژوهش های پیرامون رابطه میان لحن گزارشگری مالی رو به افزایش است ولی هنوز روشن نشده است که چگونه لحن انتقال پیام ها در گزارش های سالیانه می تواند بر ارزیابی ریسک حسابرسی و قیمت گذاری خدمات حسابرسی مرتبط باشد.

لحن گزارشگری مالی

عقاید و افکار با لحن پیام‌ها در گزارش‌های سالیانه منعکس می‌شود (هانگ و همکاران، ۲۰۱۴؛ یکینی و همکاران^۱، ۲۰۱۶). لحن نوشتار، به معنی استفاده از کلمات مثبت در برابر کلمات منفی در متن‌های کیفی است (محسنی و رهنمای رودپشتی، ۱۳۹۸). پژوهش‌های پیشین نشان می‌دهد که بازار سهام به لحن استفاده‌شده در گزارش‌های مدیریت شرکت واکنش نشان می‌دهد (هنری، ۲۰۰۸)، در حالیکه لحن بدبینانه گزارش‌های مالی، واکنش منفی سرمایه‌گذاران را در پی خواهد داشت (فلمن و همکاران^۲، ۲۰۱۰؛ لوقران و مک دونالد، ۲۰۱۱). همچنین پژوهش‌های پیشین نشان دادند که لحن گزارشگری مالی با نتایج اقتصادی و ریسک تجاری شرکت مرتبط است. برای نمونه، لانگ و همکاران^۳ (۲۰۰۰)، دریافته‌اند که لحن خوش‌بینانه در افشائیات شرکت به شکل مثبتی با قیمت سهام مرتبط است. لوقران و مک دونالد (۲۰۱۱) دریافته‌اند کلماتی که دارای لحن منفی هستند از تأثیرگذاری و قابلیت اتکاء بیشتری نسبت به کلمات مثبت برخوردار می‌باشند. این دیدگاه، در راستای نتایج پژوهش لاو و میلز^۴ (۲۰۱۵) از دیدگاه روانشناختی می‌باشد، از آن جهت که انسان‌ها تمایل دارند تا بیشتر اطلاعات منفی را پردازش کنند به جای اینکه اطلاعات مثبت را پردازش کنند. کوتاری و همکاران^۵ (۲۰۰۹)، اثبات نمودند که لحن بدبینانه گزارش‌های مدیریت ارشد با میزان ریسک‌های تجاری شرکت، مرتبط است. نتایج پژوهش دیگری نشان می‌دهد که لحن بدبینانه از لحاظ آماری، تأثیر معناداری بر تصمیم‌گیری خوانندگان دارد (گارسیا^۶، ۲۰۱۳). هنری و لئون^۷ (۲۰۱۶)، در این رابطه بیان می‌دارند که سرمایه‌گذاران استفاده راهبردی از لحن گزارشگری را توسط مدیریت مدنظر قرار می‌دهند، بنابراین بر لحن بدبینانه بیش از لحن خوش‌بینانه تأکید می‌شود. از طرف دیگر، با مرور مبانی نظری پشتیبان مدیریت نوشتار و

1. Yekini, L et al
2. Feldman, R et al
3. Lang, M et al
4. Law, K. K and Mills, L. F
5. Kothari, S et al
6. Garcia, D
7. Henry, E And Leone, A. J

مدیریت سود مشخص می‌شود، وجه مشترک هر دو رفتار، قصد و نیت مدیریت برای شکل‌دهی و یا متأثر ساختن ادراک استفاده‌کنندگان نسبت به اطلاعات بنیادی شرکت است (برای نمونه، کارلستون و لامتی^۱، ۲۰۱۵).

از طریق نامه مدیر ارشد اجرایی، مدیریت اجازه می‌یابد عقاید، ارزش‌ها و دیدگاه‌های خود را برای سهامداران بیان کند، بنابراین این نامه بینشی در خصوص انگیزش و قصد مدیران ارشد اجرایی ارائه می‌دهد (آمرنیک و همکاران، ۲۰۱۰). از این رو نامه مدیر ارشد اجرایی می‌تواند یک نظر اجمالی از عملکرد و فعالیت‌های شرکت باشد. در نتیجه، توصیف‌های حسابداری گنجانده شده در نامه مدیر ارشد اجرایی به دست‌آویزی برای فرصت‌طلبی و دستکاری مدیریت بدل شده است. محققان دیگر (برای نمونه، آمرنیک و کریگ، ۲۰۰۷؛ آمرنیک و همکاران، ۲۰۱۰؛ پاتلی و پدرینی، ۲۰۱۴؛ کارلستون و لامتی، ۲۰۱۵) در مطالعه مدیریت لحن نوشتار، بر برنامه سالانه مدیران به سهامداران یا همان نامه مدیر ارشد اجرایی تکیه کرده‌اند.

پژوهشگران برای سنجش لحن نوشتار در گزارش‌های مدیران از روش‌های گوناگونی استفاده نموده‌اند. دو روش معمول برای تحلیل محتوا، یکی رویکرد مبتنی بر شمارش فراوانی واژه‌های خاص (لغتنامه) و دیگری روش الگوریتم طبقه‌بندی‌کننده یادگیری ماشینی است که مستلزم تخصیص یک مجموعه داده آزمایشی به طبقه‌های خاص با استفاده از سازوکار کدبندی دستی است. (کاشانی‌پور و همکاران، ۱۳۹۸). از بین این دو روش، رویکرد مبتنی بر شمارش فراوانی واژه‌های خاص در پژوهش‌های مالی رایج‌تر است و کلمات را بر اساس قواعد از پیش تعریف شده، در طبقات مختلف قرار می‌دهد (لوقران و مک دونالد^۲، ۲۰۱۱). در این پژوهش از رویکرد مبتنی بر شمارش فراوانی واژه‌های خاص استفاده شده است. در ادبیات پژوهش اجماع کلی در مورد فهرست کلمات لحن نوشتار وجود ندارد ولی دو فهرست از کلمات، مناسب‌ترین طبقه‌بندی برای استفاده در تجزیه و تحلیل‌های متن را ارائه می‌دهند (دیویس و همکاران، ۲۰۱۵). فهرست اول شامل لغتنامه

1. Carlsson, S and Lamti, R

2. Loughran, T and McDonald, B

لوقران و مک دونالد (۲۰۱۱) می‌باشد که به صورت تخصصی برای تجزیه و تحلیل متن گزارش‌های مالی و حسابداری طراحی شده در حالی که فهرست دوم، لغتنامه محمد و تونی^۱ (۲۰۱۳) شامل فهرست کلمات عمومی می‌باشد (محمد و همکاران، ۲۰۱۹). نتایج پژوهش‌های لوقران و مک دونالد (۲۰۱۱)، هنری و لئون (۲۰۱۶) و کاشانی‌پور و همکاران (۱۳۹۸) نشان دادند که مدیران در مقام مقایسه بین واژگان تخصصی و عمومی، ترجیح می‌دهند که از واژگان مثبت تخصصی به تنهایی یا به همراه واژگان خنثی برای بیان انتظارهای خود از عملکرد آتی شرکت استفاده کنند.

در پژوهش حاضر برای تجزیه و تحلیل گزارش‌های مالی از متن گزارش فعالیت هیئت‌مدیره درباره فعالیت و وضع عمومی شرکت به مجمع عمومی صاحبان سهام استفاده شده است، زیرا اولاً: گزارش‌های فعالیت هیئت‌مدیره در پایان دوره مالی تهیه می‌شوند و معمولاً حق‌الزحمه حسابرسی دوره مالی پس از آن تعیین می‌شود، ثانیاً: گزارش فعالیت هیئت‌مدیره به عنوان چکیده سایر گزارش‌ها و افشائاتی است که مدیریت واحد تجاری در طول دوره مالی ارائه می‌نماید، ثالثاً: یادداشت‌های توضیحی همراه با صورت‌های مالی در برگیرنده افشائات مرتبط با اقلام مندرج در صورت‌های مالی بوده و دارای لحن و ساختار زبان‌شناختی مشخصی نمی‌باشند (محمد و همکاران، ۲۰۱۹) و رابعاً: این گزارش از جنبه‌های مختلف از جمله اختیارات مدیریت در زمینه تهیه و تنظیم شکلی و محتوایی، تا حد زیادی شبیه به نامه سالانه مدیر ارشد اجرایی به سهامداران است (محسنی و رهنمای رودپشتی، ۱۳۹۸).

طبق ماده ۲۳۲ قانون تجارت، هیئت‌مدیره شرکت باید پس از انقضای سال مالی، گزارشی درباره فعالیت و وضع عمومی شرکت تنظیم و به مجمع عمومی عادی سالانه ارائه دهد. همچنین بر اساس بند ۳ ماده ۵ قانون بازار اوراق بهادار، شرکت‌های ثبت‌شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار، مکلف به ارائه آن طبق دستورالعمل اجرایی سازمان، می‌باشند (فریدونی، ۱۳۹۱). علاوه بر این، اگر چه طبق مفاد ماده ۱۴۸ اصلاحیه قانون تجارت، بازرسی قانونی بایستی نسبت به گزارش هیئت‌مدیره درباره فعالیت و وضع عمومی واحد تجاری،

موضوع ماده ۲۳۲ قانون مزبور، اظهارنظر کند، با این حال، این گزارش صرفاً به منظور اطمینان از نبود موارد بااهمیت که حاکی از مغایرت اطلاعات ارائه شده از جانب هیئت مدیره با صورت‌های مالی باشد، بررسی می‌شود. بنابراین رسیدگی و اظهارنظر حسابرس مستقل و بازرس قانونی، سایر جوانب این گزارش از جمله زبان و لحن نوشتار را شامل نمی‌شود.

در نهایت، از آنجا که لحن گزارش‌های مالی تمایل به نتایج خاصی مانند تأثیر در قیمت سهام و یا هزینه سرمایه را در پی دارد (کوتاری و همکاران، ۲۰۰۹). چنین تمایلاتی، ممکن است جهت‌گیری‌های گزارشگری مالی شرکت‌ها را شکل دهد. برای نمونه لائو و میلز (۲۰۱۵)، دریافته‌اند که شرکت‌هایی که از لحن بدبینانه در گزارش‌های سالیانه خود استفاده می‌کنند، از استراتژی‌های اجتناب مالیاتی تهاجمی استفاده می‌کنند که ممکن است منجر به اقدامات تنبیهی مالیاتی علیه شرکت شود که از منظر حسابرسی (فدراسیون بین‌المللی حسابداران، ۲۰۰۹) چنین موقعیت‌هایی حاکی از ریسک عدم انطباق مشتری با قانون بوده و در نتیجه ریسک ذاتی افزایش می‌یابد. بنابراین انتظار می‌رود که ویژگی‌های کیفی گزارشگری مالی با عوامل مرتبط با ریسک حسابرسی نیز در ارتباط باشد که حساب‌برسان آنرا مدنظر قرار می‌دهند. بدین ترتیب می‌توان گفت، کلمات با لحن خوش‌بینانه ریسک ذاتی کمتری نسبت به کلمات با لحن بدبینانه دارند، بنابراین انتظار می‌رود که لحن خوش‌بینانه با کار حسابرسی کمتر و در نتیجه حق‌الزحمه حسابرسی کمتری همراه باشد.

مطالعات پیشین

فغفور مغربی و همکاران (۱۳۹۹)، در پژوهشی با عنوان "تأثیر احساس زبانی، خوانایی و سبک پردازش اطلاعات (خبرگی) بر قضاوت سرمایه‌گذاران: شواهد آزمایشی" با استفاده از یک آزمایش ۲*۲*۲ بین گروهی با دانشجویان حسابداری به عنوان آزمودنی به این نتیجه رسیدند که احساس زبانی مثبت و خوانایی ضعیف اطلاعاتی اعلان سود بر قضاوت سرمایه‌گذاران تأثیر مثبت دارد. همچنین احساس زبانی مثبت و خوانایی ضعیف اطلاعاتی اعلان سود بر قضاوت سرمایه‌گذارانی که از خبرگی کمتری برخوردارند و از سبک شهودی برای پردازش

اطلاعات استفاده می‌کنند، تاثیر مثبت و بر قضاوت سرمایه‌گذارانی که از خبرگی بیشتری برخوردارند و از سبک تحلیلی برای پردازش اطلاعات استفاده می‌کنند، تاثیر منفی دارد. میرزائی و همکاران (۱۳۹۹)، به بررسی تاثیر لحن بدبینانه گزارشگری مالی بر گزارشگری مالی متهورانه با توجه به نقش حفاظت از حقوق سهامداران پرداختند. آنها از اطلاعات ۱۰۵ شرکت پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران در سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶ استفاده نمودند. نتایج پژوهش نشان داد که لحن بدبینانه گزارشگری مالی بر گزارشگری مالی متهورانه تاثیر منفی و معناداری دارد. همچنین مشخص شد، حفاظت از حقوق سهامداران باعث تشدید تاثیر منفی لحن بدبینانه گزارشگری مالی بر گزارشگری مالی متهورانه می‌شود.

فغفورمغربی و همکاران (۱۳۹۹)، در پژوهشی به بررسی اثر میانجی درک، تسلط پردازش و برداشت سرمایه‌گذاران از اعتبار افشاء بر رابطه بین احساس زبانی، خوانایی، خبرگی و قضاوت و تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران پرداختند. نتایج پژوهش آنها نشان می‌دهد که استفاده از احساس زبانی متناسب با عملکرد کمی شرکت و همچنین، افزایش خوانایی افشاءهای کیفی می‌تواند در بهبود درک و تقویت تسلط پردازش سرمایه‌گذاران کمتر خبره، نقش به‌سزایی ایفا کند. از طرفی، می‌تواند نوعی اخطار احتیاطی برای مدیران شرکت‌ها باشد و به آنها هشدار دهد که ممکن است برداشت سرمایه‌گذاران خبره‌تر از اعتبار افشاءهای شرکت با دستکاری احساس زبانی و خوانایی افشاءهای کیفی خدشه‌دار شود.

برزگری خانقاه و همکاران (۱۳۹۸)، در پژوهشی به بررسی رابطه میان نسبت‌های مالی و محتوای گزارش‌های هیئت‌مدیره پرداختند. آنها بار معنایی کلمات را با استفاده از الگوریتم استخراج کلمات، از متن گزارش‌های هیئت‌مدیره ۲۱۹ شرکت غیر در مانده مالی و ۸۱ شرکت در مانده مالی استخراج نمودند. نتایج به‌دست‌آمده حاکی از این است که در شرکت‌هایی که از سلامت مالی برخوردارند کلمات منفی رابطه معناداری با معیارهای عملکردی دارند. علاوه بر این، در این شرکت‌ها مدیران سعی در پنهان کردن بحران مالی خود ندارند. در مقابل، در رابطه با شرکت‌های در مانده مالی، ارتباط معناداری میان کلمات با شاخص‌های عملکرد این شرکت‌ها مشاهده نشد.

کاشانی‌پور و همکاران (۱۳۹۸)، در پژوهشی تحت عنوان "لحن افشای اطلاعات و عملکرد آتی" به بررسی رابطه عملکرد آتی شرکت با لحن گزارشگری مالی پرداختند. آنها با استفاده از لحن افشای پیام‌های نوشتاری ۱۴۴۵ گزارش در بازه زمانی ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۵ به این نتیجه رسیدند که استفاده بیشتر از واژگان مثبت تخصصی، همراه با بازده مناسب دارایی‌ها در سال جاری، بهبود عملکرد آتی را به دنبال دارد. استفاده بیشتر از این واژگان همراه با واژگان خنثی، موجب می‌شود که بازده آتی دارایی‌ها بهبود یابد؛ اما استفاده بیشتر از واژگان عمومی مثبت با کاهش بازدهی آتی دارایی‌ها همراه می‌شود. بر اساس نتایج آنها، واژگان تخصصی توانایی مناسبی برای توضیح‌دهندگی عملکرد آتی شرکت دارند.

محمد و همکاران (۲۰۱۹)، در پژوهشی تحت عنوان "رابطه بین لحن گزارشگری مالی و حق‌الزحمه حسابرسی، شواهدی از استرالیا" به بررسی رابطه بین لحن گزارشگری مالی با حق‌الزحمه حسابرسی در شرکت‌های استرالیایی پرداختند. آنها با استفاده از داده‌های مربوط به ۳۸۷ شرکت در بازه زمانی ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۴ به این نتیجه رسیدند که لحن گزارشگری مالی با حق‌الزحمه حسابرسی دارای رابطه منفی و معناداری می‌باشد. هم‌چنین نتایج آنها نشان می‌دهد که لحن گزارشگری مالی دارای تأثیر مثبت و معناداری بر کیفیت سود می‌باشد.

سوزا و همکاران^۱ (۲۰۱۹)، در پژوهشی با عنوان پیچیدگی‌های زبانشناسی افشاء یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی به بررسی رابطه بین خوانایی گزارش‌های توضیحی حسابداری و عملکرد مالی با استفاده از داده‌های پانل^۲ برای یک نمونه از ۱۶۴۳ سال-شرکت در دوره زمانی ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۶ در کشور برزیل پرداختند. آنها به این نتیجه رسیدند، هنگامی که عملکرد شرکت ضعیف است، مدیران گزارش‌های توضیحی حسابداری را به صورت پیچیده‌تری منتشر می‌کنند. به عبارتی، مدیران عمداً بر پیچیدگی گزارش‌های توضیحی حسابداری می‌افزایند، تا عملکرد ضعیف و اطلاعات منفی شرکت را پنهان نمایند.

بویودت و همکاران^۳ (۲۰۱۸)، در پژوهشی به بررسی این سوال پرداختند که چه زمانی لحن انتشار سود با اهمیت است؟. آنها نمونه‌ای از ۵۰۰۰۰ گزارش اعلام سود ۱۸۰۰ شرکت

1. Souza, B et al

2. Panel

3. Boudta, K et al

دولتی در بازه زمانی سال‌های ۲۰۰۴ تا ۲۰۱۵ ایالات متحده را مورد بررسی قرار دادند. آنها به این نتیجه رسیدند که رشد شرکت، اندازه، سن و عدم اطمینان پیش بینی، عوامل یا محرک‌های کلیدی اطلاع دهندگی لحن هستند. این اثر از لحاظ اقتصادی معنادار است، چون در مقایسه با نمونه مرجع از یک شرکت شفاف، واضح است که ضریب شیب لحن دو برابر و یا حتی تا چهار برابر در رگرسیون داده‌های پانل، زمانی که شرکت در محیطی با عدم تقارن اطلاعاتی عمل می‌کند، است.

الی و همکاران^۱ (۲۰۱۷)، در پژوهشی به بررسی لحن افشاء و عملکرد مالی ۱۰۵ شرکت در بورس اوراق بهادار کشور مصر در فاصله زمانی سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۳ پرداختند. یافته‌های آنها نشان داد که شرکت‌های عضو نمونه آماری، اخبار خیلی خوب را بیشتر از اخبار بد منتشر می‌کند. تجزیه و تحلیل تجربی یک ارتباط مثبت بین افشای شرحی اخبار خوب یا بد و عملکرد مالی بر اساس بازده دارایی‌ها را نشان می‌دهد. در نهایت، نتایج رگرسیون حداقل مربعات معمولی^۲ نشان می‌دهد که علیت بین دو متغیر از عملکرد مالی به لحن افشاء شده استفاده یا ترتیب داده می‌شوند. بنابراین، لحن افشاء توسط عملکرد مالی تعیین می‌شود.

باتوجه به مبانی نظری و پیشینه پژوهش، در این نوشتار فرضیه زیر مطرح و آزمون می‌شود:

لحن گزارشگری مالی بر حق‌الزحمه حسابرسی تأثیر منفی و معناداری دارد.

روش

این پژوهش از لحاظ هدف، کاربردی و از لحاظ ماهیت و روش، علی است. از لحاظ روش استدلال نیز این پژوهش از نوع پژوهش‌های استقرایی است که با استفاده از مشاهده اجزایی از جامعه (نمونه) نسبت به ارائه الگویی برای کل جامعه اقدام می‌نماید. پژوهش حاضر، از لحاظ تئوری، در زمره پژوهش‌های اثباتی قرار دارد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌های پژوهش از مدل رگرسیون خطی چندگانه استفاده شده است. به منظور انجام

1. Eli, D et al

2. OLS

پژوهش، داده‌های کمی مورد نیاز از صورت‌های مالی حسابرسی شده شرکت‌ها و گزارش فعالیت هیئت‌مدیره به مجمع عمومی صاحبان سهام و همچنین، نرم‌افزار ره‌آورد نوین و سایت اطلاع‌رسانی شرکت بورس استخراج شده‌است. داده‌ها پس از جمع‌آوری در صفحه گسترده اکسل، مرتب و طبقه‌بندی شده و در نهایت با استفاده از نرم‌افزار ایویوز ۱۰^۱ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته‌اند.

جامعه آماری شامل کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران که از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۷ در بورس اوراق بهادار تهران بوده‌اند می‌باشد. برای انتخاب جامعه آماری در دسترس که یک نماینده مناسب برای جامعه آماری مورد نظر باشد، در ابتدا شرکت‌های موجود در جامعه آماری مورد بررسی قرار گرفتند و سپس با توجه به یک سری محدودیت‌ها و قیدهای معین که لازمه انجام پژوهش بود، تعدادی از شرکت‌ها حذف و مطالعه بر روی شرکت‌های باقیمانده صورت گرفت. بنابراین، می‌توان گفت روش نمونه‌گیری مورد استفاده در پژوهش حاضر، روش حذفی می‌باشد. شرکت‌هایی انتخاب می‌شود که دارای ویژگی‌های زیر باشد:

۱. هلدینگ، سرمایه‌گذاری و واسطه‌گری مالی، بیمه، لیزینگ و صنعت بانکداری نباشند،
۲. در طول دوره پژوهش سال مالی‌شان تغییر نکرده باشد،
۳. در طول دوره پژوهش فعالیت مستمر داشته باشند،
۴. شرکت‌هایی که پایان سال مالی آنها پایان اسفند هر سال باشد،
۵. داده‌های شرکت‌ها و به‌خصوص اسناد کیفی شرکت‌های مدنظر، برای تحلیل محتوا در دسترس باشد،
۶. قبل از سال ۱۳۹۰ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشند و تا پایان دوره پژوهش در بورس حضور داشته باشند،
۷. قالب گزارش سالانه هیئت‌مدیره درباره فعالیت و وضع عمومی شرکت به گونه‌ای تهیه شده باشد که امکان ارزیابی آن توسط نرم‌افزار تحلیل محتوا وجود داشته باشد (به صورت عکس نباشد).

با در نظر گرفتن معیارهای فوق، ۶۳ شرکت به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شده‌اند. بنابراین مشاهدات پژوهش طی بازه زمانی ۱۳۹۰ لغایت ۱۳۹۷ به ۵۰۴ سال - شرکت می‌رسد.

جدول ۱: روند انتخاب نمونه

تعداد	محدودیت‌ها	شرح
۳۲۷		تعداد کل شرکت‌های پذیرفته‌شده در پایان سال ۱۳۹۷ براساس گزارش فعالیت هیئت‌مدیره شرکت بورس اوراق بهادار تهران محدودیت‌ها:
(۵۵)		شرکت‌هایی که سال مالی‌شان ۲۹ اسفند نبوده یا تغییر سال مالی داده‌اند.
(۵۱)		شرکت‌های سرمایه‌گذاری، بیمه، بانک‌ها و موسسات پولی
(۵۲)		شرکت‌هایی که در دوره زمانی پژوهش، اطلاعات آنها در دسترس نیست.
(۵۵)		شرکت‌هایی که امکان ارزیابی گزارش آنها توسط نرم‌افزار تحلیل محتوا وجود نداشته‌است.
(۵۱)		شرکت‌هایی که طی دوره پژوهش به بورس وارد شده‌اند.
۶۳		تعداد شرکت‌های نمونه

مدل پژوهش

با توجه به پژوهش محمد و همکاران (۲۰۱۹)، جهت تخمین فرضیه پژوهش از مدل رگرسیون چند متغیره زیر استفاده خواهد شد:

$$AuditFee_{it} = \beta_0 + \beta_1 Tone_{it} + \beta_2 Size_{it} + \beta_3 Roa_{it} + \beta_4 Lev_{it} + \beta_5 Loss_{it} + \beta_6 AuditSize_{it} + \beta_7 Tenure_{it} + \beta_8 S.Growth_{it} + \varepsilon.$$

متغیرهای پژوهش

متغیر وابسته

بهای خدمات حسابرسی (Audit Fee): لگاریتم طبیعی بهای خدمات حسابرسی شرکت در سال مالی (حساس یگانه و همکاران ۱۳۸۹).

متغیر مستقل

لحن گزارشگری مالی (Tone): به پیروی از محمد و همکاران، (۲۰۱۹) تفاوت تعداد کلمات خوشبینانه (کلمات مثبت) و کلمات بدبینانه (کلمات منفی) تقسیم بر مجموع واژه‌های موجود در متن گزارش فعالیت هیئت‌مدیره.

$$tone = \frac{pw - nw}{total\ words}$$

pw تعداد واژه‌های مثبت موجود در متن، nw تعداد واژه‌های منفی موجود در متن، total words مجموع واژه‌های موجود در متن گزارش فعالیت هیئت‌مدیره.

از آنجا که هدف پژوهش حاضر تجزیه و تحلیل متن گزارش‌های فعالیت هیئت‌مدیره به مجمع عمومی صاحبان سهام می‌باشد به پیروی از پژوهش‌های محمد و همکاران (۲۰۱۹)، دیویس و همکاران (۲۰۱۵) و محسنی و رهنمای رودپشتی (۱۳۹۸)، از آخرین نسخه لغتنامه لوقران و مک دونالد که در سال ۲۰۱۵ به روز شده و از طریق سایت مربوطه^۱ در دسترس است، برای تجزیه و تحلیل متن گزارش‌های هیئت‌مدیره استفاده شده‌است. این لغتنامه شامل تعداد ۳۵۴ کلمه مثبت و تعداد ۲۳۵۵ کلمه منفی می‌باشد. فهرست واژگان مذکور، به فارسی ترجمه شده و برای افزایش قابلیت اتکا در محیط ایران، در خصوص ترجمه واژه یا بار معنایی واژه، نظر خبرگان (استادان دانشگاه، مدیران مالی شرکت‌ها و فعالان بورس دریافت شده است). از ترجمه این لغتنامه برای تحلیل محتوای گزارش فعالیت هیئت‌مدیره به مجمع عمومی صاحبان سهام با استفاده از نرم‌افزار مکس کیودی‌ای^۲ برای شناسایی و شمارش کلمات مثبت و منفی استفاده شده‌است. برای نمونه این نرم‌افزار کمک می‌کند تا تعداد کلمات مثبت مانند سود، مطلوب، عالی، اثربخشی، موفقیت و بهبود و کلمات منفی مانند نامطلوب، ضعیف، ضرر و زیان درون متن‌ها شمارش گردد.

متغیرهای کنترلی

۱. اندازه شرکت (Size): در این پژوهش از متغیر لگاریتم طبیعی کل دارایی‌ها برای سنجش اندازه شرکت استفاده شده است. پژوهش‌های پیشین نشان داده‌اند که شرکت‌های بزرگتر از

1. <http://www3.nd.edu>

2. MAXQDA

لحاظ اندازه دارایی‌ها و رشد فروش به دلیل داشتن حجم معاملات بیشتر، نیازمند زمان بیشتری برای رسیدگی می‌باشند (نیکبخت و تنانی، ۱۳۸۹).

۲. بازده دارایی‌ها (Roa): این متغیر از تقسیم سود عملیاتی به مجموع دارایی‌ها محاسبه شده است. نایمی (۲۰۰۲) نشان داد که ریسک تجاری صاحبکار بر حق الزحمه حسابرسی اثرگذار است. زیان، اهرم شرکت و بازده دارایی‌ها به عنوان نمایندگان ریسک تجاری وارد مدل شده‌اند.

۳. اهرم شرکت (Lev): عبارت است از نسبت کل بدهی‌های بهره‌دار به کل دارایی‌ها.

۴. زیان (Loss): متغیر مجازی برابر با ۱ زمانی که صاحبکار زیان خالص گزارش کرده باشد و در غیر اینصورت صفر.

۵. اندازه مؤسسه حسابرسی (Audit Size): مطابق پژوهش حساس یگانه و همکاران (۱۳۸۹)، اگر شرکت توسط سازمان حسابرسی و ۳ مؤسسه بزرگ عضو جامعه حسابداران رسمی، مورد حسابرسی قرار گیرد عدد ۱ و در غیر این صورت (سایر موسسات عضو جامعه حسابداران رسمی ایران) عدد ۰ استفاده خواهد شد.

۶. دوره تصدی حسابرس (Tenure): دوره تصدی به صورت تعداد سنواتی که حسابرس در استخدام یک شرکت واحد است؛ تعریف شده است. طول دوره تصدی منجر به شناخت بیشتر حسابرس از فعالیت‌های صاحبکار می‌گردد؛ بنابراین می‌تواند منجر به صرفه‌جویی در هزینه‌های حسابرسی گردد. از طرفی، حضور حسابرس در بازار رقابتی باعث می‌شود تا وی در ارائه مبلغ پیشنهادی حق الزحمه نسبت به مؤسسه فعلی، تخفیف بسیاری قائل شود (عزیزخانی و آقابگی، ۱۳۹۲).

۷. نرخ رشد فروش (S.Growth): نرخ رشد فروش نسبت به سال قبل که از تقسیم تفاضل فروش شرکت t در سال با فروش سال گذشته، بر فروش سال گذشته شرکت به دست می‌آید.

یافته‌ها

آمار توصیفی

نگاره (۱). خلاصه آمار توصیفی

متغیر	نماد	تعداد	میانگین	میانه	حداکثر	حداقل	انحراف معیار
حق الزحمه حسابرسی	Audit Fee	۵۰۱	۷/۱۵۲	۶/۹۸۰	۹/۸۸۴	۵/۱۵۴	۱/۳۶۸
لحن گزارشگری مالی	Tone	۵۰۱	۰/۰۰۲	۰	۰/۰۲۰	-۰/۰۲۰	۰/۰۱۱
اندازه شرکت	Size	۵۰۱	۱۳/۶۳۹	۱۳/۵۵۰	۱۶/۶۲۲	۱۱/۷۸۴	۱/۲۳۰
بازده دارایی‌ها	Roa	۵۰۱	۰/۱۱۴	۰/۰۹۰	۰/۳۴۳	-۰/۱۸۰	۰/۰۹۳
اهرم شرکت	Lev	۵۰۱	۰/۶۲۳	۰/۶۴۰	۰/۹۰۰	۰/۲۷۰	۰/۱۷۵
زیان شرکت	Loss	۵۰۱	۰/۰۶۸	۰	۱	۰	۰/۲۵۲
اندازه مؤسسه حسابرسی	Audit Size	۵۰۱	۰/۳۴۵	۰	۱	۰	۰/۴۷۶
دوره تصدی حسابرس	Tenure	۵۰۱	۲/۶۱۹	۲	۷	۱	۱/۶۸۵
نرخ رشد فروش	S.Growth	۵۰۱	۰/۱۸۷	۰/۱۸۰	۱/۲۸۵	-۰/۶۲۰	۰/۴۱۷

ضریب همبستگی

در راستای کسب اطلاع از وجود یا عدم وجود وابستگی خطی میان متغیرهای مستقل از تحلیل همبستگی استفاده شده است. زیاد بودن همبستگی بین متغیرهای مستقل در یک مدل رگرسیون احتمالاً منجر به مخدوش شدن نتایج می‌شود. منظور از همبستگی بالا، همبستگی شدید یا بیش از ۵۰ درصد است. همانگونه که در نگاره (۲) مشاهده می‌شود، همبستگی بیش از ۵۰ درصد بین متغیرهای مستقل و کنترلی وجود ندارد. بیشترین مقدار همبستگی بین متغیر اندازه مؤسسه حسابرسی (Audit Size) و دوره تصدی حسابرس (Tenure) وجود دارد که همبستگی نزدیک به مثبت ۳۸ درصدی بین این دو متغیر وجود دارد. لذا ضریب همبستگی میان متغیرهای مستقل پژوهش، نشان از عدم وابستگی زیاد آنها به یکدیگر می‌باشد، لذا محدودیتی در استفاده از همه متغیرهای مستقل پژوهش در برآورد مدل رگرسیون وجود ندارد.

نگاره (۲). ضریب همبستگی میان متغیرهای مستقل پژوهش

نماد	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Audit Fee	۱								
2. Tone	۰/۱۶۴	۱							
3. Size	۰/۵۳۷	۰/۲۵۴	۱						
4. Roa	-۰/۰۸۸	۰/۱۲۹	-۰/۱۳۴	۱					

										5. Lev
										6. Loss
										7. Audit Size
										8. Tenure
										9.S.Growth

آمار استنباطی

پیش از تخمین مدل پژوهش، روش تخمین داده‌های ترکیبی تعیین شد و به بررسی مفروضات الگوهای رگرسیونی پرداخته شد. با توجه به نتایج حاصل از آزمون چاو که در نگاره (۳) نشان داده شده‌اند، سطح معنادار F لیمر کمتر از ۵٪ بوده است و باید از روش داده‌های تابلویی استفاده شود. همچنین، نتایج آزمون هاسمن برای تشخیص نوع اثرات در نگاره (۳) حاکی از آن است که سطح معناداری آماره کای اسکوئر^۱ نیز برای مدل پژوهش کوچکتر از ۵٪ است؛ بنابراین، رویکرد استفاده‌شده در برآورد مدل روش اثرات ثابت است. جهت بررسی همسانی واریانس، آزمون نسبت راستنمایی (LR) و به منظور ارزیابی خود همبستگی سریالی بین اجزا اخلال از آزمون دوربین واتسون استفاده می‌شود. مطابق با نگاره (۳)، در الگوی رگرسیون پژوهش، ناهمسانی واریانس وجود ندارد. در نهایت با توجه به تعداد بالای نمونه و قضیه حد مرکزی، انحراف از فرض نرمال بودن جملات پسماند معمولاً بی‌اهمیت و پیامدهای آن ناچیز است.

از جمله مفروضاتی که در این پژوهش بررسی می‌شوند، نبود هم‌خطی میان متغیرهای مدل است. برای بررسی نبود هم‌خطی میان متغیرهای مدل، از عامل تورم واریانس^۲ استفاده می‌شود. تجربیات عملی نشان می‌دهند اگر عامل تورم واریانس بزرگ‌تر از عدد ۵ باشد، یک اخطار احتمالی وجود دارد. اگر این عدد بزرگ‌تر از ۱۰ باشد، اخطاری جدی را یادآور می‌شود و نشان می‌دهد ضرایب رگرسیونی مربوطه به علت هم‌خطی چندگانه به صورت ضعیف برآورد شده‌اند. مقادیر عامل تورم واریانس برای متغیرهای مستقل در نگاره (۳) ارائه

1. Chi-Sq. Statistic

2. VIF

شده است که در همه موارد کمتر از ۵ است؛ در نتیجه، فرض وجود هم‌خطی بین متغیرهای مستقل رد می‌شود.

نگاره (۳). نتایج آزمون آماری فرضیه پژوهش

Audit Fee _{i,t} = β ₀ + β ₁ Tone _{i,t} + β ₂ Size _{i,t} + β ₃ Roa _{i,t} + β ₄ Lev _{i,t} + β ₅ Loss _{i,t} + β ₆ Audit Size _{i,t} + β ₇ Tenure _{i,t} + β ₈ S.Growth _{i,t} + ε.				
متغیر	ضریب	آماره T	معناداری	VIF
مقدار ثابت مدل (C)	-۰/۸۲۲	-۱/۰۲۳	۰/۳۰۷	-
لحن گزارشگری مالی	-۴/۹۳۰	-۲/۰۰۶	۰/۰۴۶	۱/۱۱۲
اندازه شرکت	۰/۳۳۲	۵/۳۱۶	۰/۰۰۰	۱/۲۹۱
بازده دارایی‌ها	-۰/۰۰۲	-۰/۰۰۵	۰/۹۹۶	۱/۳۸۲
اهرم شرکت	۰/۰۹۷	۰/۴۰۲	۰/۶۸۸	۱/۱۹۵
زیان شرکت	-۰/۱۷۹	-۱/۹۰۲	۰/۰۵۸	۱/۱۰۷
اندازه مؤسسه حسابرسی	۰/۲۱۷	۳/۰۹۹	۰/۰۰۲	۱/۲۷۲
دوره تصدی حسابرس	۰/۰۳۴	۲/۱۴۲	۰/۰۳۳	۱/۲۷۵
نرخ رشد فروش	۰/۰۷۶	۱/۳۸۲	۰/۱۶۸	۱/۱۳۳
ضریب تعیین	۰/۹۲۹	ضریب تعیین تعدیل شده		۰/۹۱۵
آماره F	۶۸/۱۷۹	سطح معناداری F		۰/۰۰۰
آماره آزمون چاو	۱/۷۱۳۲	سطح معناداری آزمون چاو		۰/۰۰۰
آماره آزمون هاسمن	۱۳۴/۷۳۶	سطح معناداری آزمون هاسمن		۰/۰۰۰
آماره LR	۸۲/۱۵۹	سطح معناداری LR		۰/۰۵۲
آماره دوربین واتسون	۲/۲۸۵			

باتوجه به آماره F به دست آمده و سطح معناداری آن ۰/۰۰۰ می‌توان گفت که در سطح اطمینان ۹۵ درصد الگوی پژوهش معنادار است. میزان ضریب تعیین برابر با ۰/۹۲۹ است یعنی در حدود ۹۳ درصد از تغییرات مربوط به حق‌الزحمه حسابرسی توسط متغیرهای وارد

شده در مدل تبیین می‌گردد. همچنین مقدار ضریب تعیین تعدیل شده برابر با ۰/۹۱۵ می‌باشد که اختلاف چندانی با ضریب تعیین نداشته و نشان‌دهنده عدم وجود رگرسیون کاذب می‌باشد. همچنین مقدار آماره دوربین واتسون، استقلال باقیمانده‌های مدل را تأیید می‌کند. سطح معناداری متغیر مستقل پژوهش، یعنی لحن گزارشگری مالی برابر با ۰/۰۴۶ حاکی از وجود رابطه معنادار میان لحن گزارشگری مالی و بهای خدمات حسابرسی است و علامت ضریب این متغیر (۴/۹۳۰-) نشان از اثر منفی و معنادار لحن گزارشگری مالی بر حق الزحمه حسابرسی دارد. به عبارت بهتر هر چقدر لحن گزارشگری مالی خوش‌بینانه‌تر (مثبت‌تر) باشد، حسابررس مبلغ کمتری به عنوان حق الزحمه مطالبه می‌کند. در نهایت، با توجه به نتایج حاصل از نگاره (۳) و ضرایب مربوطه، فرضیه پژوهش تأیید می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

امروزه افشاء اطلاعات کیفی ارائه‌شده از سوی مدیریت واحد تجاری، دارای نقش مکمل و بااهمیتی برای اطلاعات ارائه‌شده در صورت‌های مالی می‌باشد (هانگ و همکاران، ۲۰۱۴؛ کوتاری و همکاران، ۲۰۰۹). براین اساس در مباحث نوین حسابداری و مالی رفتاری، توجه خاصی به رابطه بین ویژگی‌های زبانشناختی گزارش‌های سالیانه شرکت‌ها با رفتار و نتایج اقتصادی آنها شده‌است (دیویس و همکاران، ۲۰۱۲؛ هانگ و همکاران، ۲۰۱۴). موضوعات مختلف قابل افشاء، تنوع صنایع متفاوت شرکت‌های بین‌المللی و وجود نهادهای مختلف تدوین‌کننده استانداردهای حسابداری در سطح جهانی، موجب شده است تا بررسی ویژگی‌های زبانشناختی گزارشگری مالی مورد توجه پژوهش‌های تجربی حسابداری در سالیان اخیر قرار گیرد. اگرچه حق الزحمه حسابرسی و تأثیر عوامل مختلف در تعیین آن، در بسیاری از مطالعات مورد بررسی قرار گرفته‌است اما تأثیر لحن گزارشگری مالی به عنوان یکی از ویژگی‌های زبانشناختی گزارش‌های مدیریت شرکت، تاکنون مورد بررسی قرار نگرفته است.

نتایج بدست آمده از آزمون فرضیه پژوهش در نگاره (۳) حاکی از وجود رابطه معنادار میان لحن گزارشگری مالی و بهای خدمات حسابرسی است و علامت ضریب این متغیر نشان از تأثیر منفی و معنادار لحن گزارشگری مالی بر حق الزحمه حسابرسی دارد. به عبارت بهتر هر چقدر لحن گزارشگری مالی خوش‌بینانه‌تر (مثبت‌تر) باشد، حسابرس مبلغ کمتری به عنوان حق الزحمه مطالبه می‌کند. در نهایت، با توجه به نتایج به دست آمده و ضرایب مربوطه، فرضیه پژوهش تأیید می‌شود. همچنین یافته‌های پژوهش درباره این فرضیه با نتایج مطالعات محمد و همکاران (۲۰۱۹)، مطابقت دارند.

به سازمان بورس و اوراق بهادار تهران پیشنهاد می‌شود در تدوین قوانین جدید و نیز درخصوص اصلاح موارد قبلی با آگاهی از نحوه انجام مدیریت ادراک از سوی مدیران، چارچوب مشخصی برای تدوین گزارش‌های توضیحی با واژگان مشخص طراحی کنند. افزون بر این پیشنهاد می‌شود، مؤسسات حسابرسی در ارزیابی‌های خود از سطح ریسک شرکت صاحبکار و برنامه‌ریزی عملیات و حجم آزمون‌های حسابرسی در کنار سایر عوامل، به لحن گزارش‌های مالی نیز توجه داشته باشند.

در پایان پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های آتی، موارد زیر مورد بررسی قرار گیرند:

۱. تأثیر لحن گزارشگری مالی بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی.
۲. تأثیر لحن گزارشگری مالی بر احتمال گزارشگری مالی متقلبانه.
۳. همچنین در پژوهش حاضر متغیرهای پژوهش در یک بازه زمانی ۸ ساله و در یک نمونه ۶۳ شرکتی مورد بررسی قرار گرفتند لذا بررسی موضوع در یک بازه زمانی طولانی‌تر و با نمونه بزرگتر می‌تواند مفید باشد.

در فرآیند پژوهش، مجموعه شرایط و مواردی وجود دارد که خارج از کنترل می‌باشد، ولی به طور بالقوه می‌تواند نتایج را تحت تأثیر قرار دهد، ضرورت دارد نتایج پژوهش، با مدنظر قرار دادن محدودیت‌های موجود، مورد بررسی قرار گیرد. محدودیت‌های این پژوهش به شرح زیر بوده است:

۱. عدم وجود لغت‌نامه فارسی در حوزه تحقیقات مالی که بتواند به عنوان ابزاری استاندارد برای سنجش لحن نوشتار استفاده شود. لذا با توجه به استفاده از ترجمه لغت‌نامه انگلیسی و

باعنایت به تفاوت‌های زبانی، در صورت وجود لغت‌نامه استاندارد به زبان فارسی، قابلیت اتکاء ابزار پژوهش افزایش می‌یافت.

۲. با توجه به در دسترس نبودن فایل word گزارش‌های فعالیت هیئت‌مدیره به مجمع عمومی صاحبان سهام، محاسبه شاخص لحن گزارشگری مالی بسیار دشوار بود.

۳. نتایج پژوهش با لحن استنباط‌شده از کل شرح نوشته موجود در گزارش به‌دست آمده‌است؛ اما لحنی که با خواندن کسری از متن در ذهن سرمایه‌گذار نقش می‌بندد، متفاوت از لحن استنباط‌شده از کل متن است، زیرا تضمینی وجود ندارد که توزیعی یکسان از واژگان مثبت، منفی یا خنثی در همه پاراگراف‌ها رعایت شده باشد.

۴. آخرین محدودیت مربوط به میزان و گردآوری داده‌های مربوط به متغیر لحن گزارشگری مالی می‌باشد. در پژوهش‌های مشابه در کشورهای انگلیسی‌زبان، عمدتاً بار معنایی کلمات و بار معنایی جملات یکسان می‌باشد (بطور نمونه، اگر کلمات استفاده شده در جمله دارای لحن مثبت بوده، در پایان جمله نیز بار کلی جمله مثبت می‌باشد و با استفاده از افعال یا قیود موجود در دستور زبان "Although، Not"، بار معنایی جمله منفی نمی‌شود). در بررسی‌های صورت گرفته در پژوهش حاضر نیز در برخی از موارد مشاهده شد که بار معنایی کلمات با بار معنایی جمله متفاوت می‌باشد. در نتیجه یافته‌های پژوهش باید با در نظر گرفتن این شرایط مورد استفاده قرار گیرد.

تعارض منافع

تعارض منافع وجود ندارد.

سپاسگزاری

سپاس بی‌نهایت از پدر و مادرم که در سختی‌ها و دشواری‌های زندگی، همواره یاور و دلسوز و فداکار و پشتیبانی محکم و مطمئن برایم بوده‌اند.

ORCID

Mohammad Marfou <http://orcid.org/0000-0003-4925-7029>

Mahdi Mahannejad <http://orcid.org/0000-0002-6276-3359>

منابع

- امانی، علی؛ و دوانی، حسین (۱۳۸۸)؛ خدمات حق الزحمه و رتبه‌بندی حساب‌رسان، *دنیای اقتصاد*. شماره ۱۹۹۸.
- امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات معاونت حقوقی ریاست جمهوری. (۱۳۹۸). مجموعه قانون تجارت، امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات معاونت حقوقی ریاست جمهوری. برزگری خانقاه، جمال، انصاری سامانی، حبیب، رزاززاده، لیدا. (۱۳۹۸). پیش‌بینی وضعیت مالی شرکت‌ها با استفاده از تحلیل محتوای گزارش‌های هیئت مدیره. *مطالعات تجربی حسابداری مالی*, ۱۶(۶۴), ۱۳۵-۱۶۰.
- حساس یگانه، یحیی و آذین فر، کاوه (۱۳۸۹). "رابطه بین کیفیت حسابرسی و اندازه مؤسسه حسابرسی". *بررسی های حسابداری و حسابرسی*، دوره ۱۷، شماره ۶۱ صص ۸۵ تا ۹۸.
- عزیزخانی، مسعود؛ آقاییگی، زینب. (۱۳۹۲). «بررسی حق الزحمه حسابرسی در حسابرسی نخستین و سنوات آینده دوره تصدی حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار». *مجله علمی-پژوهشی دانش حسابداری*, ۴(۱۵), ۱۰۵-۱۲۷.
- علوی طبری، حسین؛ رجبی، روح‌اله و شهبازی، منصوره (۱۳۹۰)؛ رابطه نظام راهبردی و حق الزحمه حسابرسی مستقل شرکت‌ها، *دانش حسابداری*, ۱۵(۵۳), ۳۵-۵۲.

بزرگ اصل و همکاران ۱۰۳

فغفور مغربی، یگانه، سجادی، سید حسین، اثنی عشری، حمیده، رضاییان، علی. (۱۳۹۹). تاثیر احساس زبانی، خوانایی و سبک پردازش اطلاعات (خبرگی) بر قضاوت سرمایه گذاران: شواهد آزمایشی. *مطالعات تجربی حسابداری مالی*, ۱۶(۶۵), ۱-۳۴.

فغفور مغربی، یگانه؛ سجادی، سید حسین؛ اثنی عشری، حمیده؛ رضاییان، علی. (۱۳۹۹). تبیین اثر میانجی درک، تسلط پردازش و برداشت سرمایه گذاران از اعتبار افشا بر رابطه بین احساس زبانی، خوانایی، خبرگی و قضاوت و تصمیمگیری سرمایه گذاران. *بررسیهای حسابداری و حسابرسی*, ۲۷. ۱۱۳- ۸۷، (۱).

کاشانی پور، محمد، آقائی، محمد علی، محسنی نامقی، داود. (۱۳۹۸). لحن افشای اطلاعات و عملکرد آتی. *بررسی های حسابداری و حسابرسی*, ۲۶(۴), ۵۷۰-۵۹۴.

محسنی، عبدالرضا، رهنمای رودپشتی، فریدون. (۱۳۹۸). عملکرد مالی و کارکردهای مدیریت لحن نوشتار در گزارشگری مالی. *پژوهش های تجربی حسابداری*, ۹(۲), ۲۹-۴۸. Doi: 10.22051/jera.2017.10039.1286

میرزائی، سعیده، عبدلی، محمدرضا، کوشکی جهرمی، علیرضا. (۱۳۹۹). بررسی تاثیر لحن بدبینانه گزارشگری مالی بر گزارشگری مالی متهورانه: حفاظت از حقوق سهامداران. *مطالعات تجربی حسابداری مالی*, ۱۶(۶۵), ۱۰۹-۱۳۸.

نیکبخت، محمدرضا؛ تنانی، محسن (۱۳۸۹). «آزمون عوامل مؤثر بر حق الزحمه حسابرسی صورت های مالی». *فصلنامه پژوهش های حسابداری مالی*، شماره ۴، صص ۱۱۱-۱۳۲.

Amernic, J, Craig, R., & Tourish, D. (2010). *Measuring and Assessing Tone at the Top Using Annual Report CEO letters*. Edinburgh: Institute of Chartered Accountants of Scotland. ISBN: 987-1-904574-55-2

Amernic, J., & Craig, R. (2007). Guidelines for CEO-speak: Editing the Language of Corporate Leadership. *Strategy and Leadership*, 35 (3), 25-31.

Bell, T. B., Doogar, R., & Solomon, I. (2008). Audit labor usage and fees under business risk auditing. *Journal of Accounting Research*, 46(4), 729-760. <https://doi.org/10.1111/j.1475-679X.2008.00291.x>

Bicudo de Castro, V., Gul, F.A., Muttakin, M.B., & Mihret D.G. (2019). Optimistic tone and audit fees: Some Australian evidence. *International Journal of Auditing*, 23(2), 352-364.

- Boudta, K., Thewissenc, J., & Torsinc, W. (2018). When does the tone of earnings press releases matter?. *International Review of Financial Analysis*, 57, 231-245.
- Carlsson, S., & Lamti, R. (2015). *Tone Management and Earnings Management*. Master Thesis, Gothenburg: Gothenburg University.
- Davis, A. K., & Tama-Sweet, I. (2012). Managers' use of language across alternative disclosure outlets: Earnings press releases versus MD&A. *Contemporary Accounting Research*, 29(3), 804–837.
- Davis, A. K., Ge, W., Matsumoto, D., & Zhang, J. L. (2015). The effect of manager-specific optimism on the tone of earnings conference calls. *Review of Accounting Studies*, 20(2), 639–673.
- Feldman, R., Govindaraj, S., Livnat, J., & Segal, B. (2010). Management's tone change, post earnings announcement drift and accruals. *Review of Accounting Studies*, 15(4), 915–953. <https://doi.org/10.1007/s11142-009-9111-x>
- Financial Reporting Council. (2016). International standard on auditing (UK) 720 (revised June 2016): The auditor's responsibilities relating to other information. Available at [https://www.frc.org.uk/getattachment/11b5e047-a2d7-4674-8281-cc57ec3d5e66/ISA-\(UK\)-720_Revised-June-2016.pdf](https://www.frc.org.uk/getattachment/11b5e047-a2d7-4674-8281-cc57ec3d5e66/ISA-(UK)-720_Revised-June-2016.pdf).
- Garcia, D. (2013). Sentiment during recessions. *The Journal of Finance*, 68(3), 1267–1300. <https://doi.org/10.1111/jofi.12027>
- Gul, F. A., Hsu, A. W., & Liu, S. H. (2018). Parent–subsidiary investment layers and audit fees. *Journal of Accounting, Auditing and Finance*, 33(4), 555–579. <https://doi.org/10.1177/0148558X17696763>
- Hay, D. (2013). Further evidence from meta-analysis of audit fee research. *International Journal of Auditing*, 17(2), 162–176.
- Hay, D. C., Knechel, W. R., & Wong, N. (2006). Audit fees: A meta-analysis of the effect of supply and demand attributes. *Contemporary Accounting Research*, 23(1), 141–191. <https://doi.org/10.1506/4XR4-KT5VE8CN-91GX>
- Henry, E. (2008). Are investors influenced by how earnings press releases are written? *The Journal of Business Communication*, 45(4), 363–407.
- Huang, X., Teoh, S. H., & Zhang, Y. (2014). Tone management. *The Accounting Review*, 89(3), 1083–1113. <https://doi.org/10.2308/accr-50684>
- International Federation of Accountants (2009). International standard on auditing (ISA) 315: Identifying and assessing the risks of material misstatement through understanding the entity and its environment. Available at <http://www.ifac.org/system/files/downloads/a017-2010-iaasb-andbook-isa-315.pdf>.

- International Federation of Accountants (2009a). International standard on auditing 240: The auditor's responsibilities relating to fraud in an audit of financial statements. <http://www.ifac.org/system/files/-downloads/a012-2010-iaasb-handbook-isa-240.pdf>.
- International Federation of Accountants (2009b). International standard on auditing (ISA) 200: Overall objectives of the independent auditor and the conduct of an audit in accordance with international standards on auditing. Available at <http://www.ifac.org/system/files/downloads/a008-2010-iaasb-handbook-isa-200.pdf>.
- International Federation of Accountants (2012) International standard on auditing (ISA) 720 (revised): The auditor's responsibilities Relating to other information in documents containing or accompanying audited financial statements and the auditor's report hereon Available at <https://www.ifac.org/system/files/publications/files/ISA-720-The-Auditor%27s-Responsibilities-Relating-to-Other-Information-in-Documents.pdf>
- Kothari, S. P., Xu, L., & Short, J. E. (2009). The effect of disclosures by management, analysts, and business press on cost of capital, return volatility, and analyst forecasts: A study using content analysis. *The Accounting Review*, 84(5), 1639–1670. <https://doi.org/10.2308/accr>
- Lang, M., & Lundholm, R. (2000). Voluntary disclosure and equity offerings: Reducing information asymmetry or hyping the stock? *Contemporary Accounting Research*, 17(4), 623–662.
- Law, K. K., & Mills, L. F. (2015). Taxes and financial constraints: Evidence from linguistic cues. *Journal of Accounting Research*, 53(4), 777–819.
- Lopatta, K., Gloger, M. A., & Jaeschke, R. (2017). Can language predict bankruptcy? The explanatory power of tone in 10-K filings. *Accounting Perspectives*, 16(4), 315–343. <https://doi.org/10.1111/1911-3838.12150>
- Loughran, T., & McDonald, B. (2011). When is a liability not a liability? Textual analysis, dictionaries, and 10-Ks. *The Journal of Finance*, 66(1), 35–65.
- Public Company Oversight Board (2013). PCAOB Release No. 2013-005. https://pcaobus.org/Rulemaking/Docket034/Release_2013-005_ARM.pdf.
- Salvador de Souza, J. A., Rissatti J. C., Rover, S., & Alonso Borba, J. (2019). The linguistic complexities of narrative accounting disclosure on financial statements: An analysis based on readability characteristics. *Research in International Business and Finance*, 48, 59-74.
- Stanley, J. D. (2011). Is the audit fee disclosure a leading indicator of clients' business risk? *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 30(3), 157–179.

- Yang, R., Yu, Y., Liu, M., & Wu, K. (2018). Corporate risk disclosure and audit fee: A text mining approach. *The European Accounting Review*, 27(3), 583–594.
- Yekini, L. S., Wisniewski, T. P., & Millo, Y. (2016). Market reaction to the positiveness of annual report narratives. *The British Accounting Review*, 48(4), 415–430. <https://doi.org/10.1016/j.bar.2015.12.001>.
- Alavi Tabari, S., Rajabi, R., & Shahbazi, M. (2011). The Relationship Between Corporate Governance and Audit Fees. *Journal of Knowledge Accounting*, 4(15), 75-101. [In Persian]
- Amani, A., & Davani, Gh. (2009). Auditor fee and rating services. *Donyaye Eghtesad*, 1998. [In Persian]
- Azizkhani, M., & Aghabeigi, Z. (2014). Audit Fees for Initial and Subsequent Engagements: Evidence from Firms Listed in Tehran Stock Exchange. *Journal of Knowledge Accounting*, 4(15), 105-127. [In Persian]
- Barzegari Khanagha, J., Ansari samani, H., & Razzazzadeh, L. (2019). Predicting the Financial Status of Companies Using Content Analysis the Reports of the Board of Directors. *Empirical Studies in Financial Accounting*, 16(64), 135-160. [In Persian]
- Codification, revision and publication of laws and regulations of the Legal Vice President (2019). Collection of commercial law, affairs of compiling, revising and publishing the laws and regulations of the Vice President for Legal Affairs. [In Persian]
- Faghfour maghrebi, Y., Sajadi, S., & Esnaashari, H. (2020). Investigating the Mediating Role of Understanding, Processing Fluency and Credibility of an Earnings Press Release on the Relationship between Language Sentiment, Readability, Sophistication and Investors' Judgment and Decision-making. *Accounting and Auditing Review*, 27(1), 87-113. [In Persian]
- Faghfour maghrebi, Y., Sajadi, S., & Esnaashari, H. (2020). The effect of language sentiment, readability and information processing style (sophistication) on investors' judgment: experimental evidence. *Empirical Studies in Financial Accounting*, 16(65), 1-34. [In Persian]
- Hassas Yeganeh, Y., & Azinfar, K. (2010). Relationship between Audit Quality and Auditor Size. *Accounting and Auditing Review*, 3(17). [In Persian]
- Kashanipoor, M., Aghae, M.A., & Mohseni Namaghi, D. (2020). Information Disclosure Tone and Future Performance. *Accounting and Auditing Review*, 26(4), 570-594. [In Persian]
- Mirzayee, S., Abdoli, M.R., & Koushki jahromi, A.R. (2020). Financial reporting language Bad on Aggressive Financial Reporting Investor protection. *Empirical Studies in Financial Accounting*, 16(65), 109-138. [In Persian]

بزرگ اصل و همکاران ۱۰۷

Nikbakht, M.R. & Tanani, M. (2010). Test of Factors Influencing Financial Audit Fees. *Journal of Financial Accounting Research*, 2(2), 111-132. [In Persian]

Rahnamay roodposhti, F., & Mohseni, A. (2020). Financial Performance and Writing Tone Management in Financial Reporting. *Empirical Research in Accounting*, 9(4), 29-48. [In Persian]

استناد به این مقاله: بزرگ اصل، موسی. مرفوع، محمد. ماهان نژاد، مهدی. (۱۴۰۰). تأثیر لحن گزارشگری مالی بر حق الزحمه حسابرسی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران. *مطالعات تجربی حسابداری مالی*، ۱۸ (۷۲)، ۷۹-۱۰۷.

<https://dx.doi.org/10.22054/qjma.2021.57363.2211>

The Effect of Financial Reporting Tone on Audit Fees of Listed Companies in Tehran Stock Exchange. 4.0 International License.